

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

OFFICE OF THE PERMANENT SECRETARY FOR
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (CoP)
เรื่อง แนวทางการแบ่งส่วนราชการภายในกรม
ในวันพุธที่ 20 พฤษภาคม 2569 เวลา 09.30 น.
ณ ห้องประชุมสำนักพัฒนาระบบบริหาร

โดย กลุ่มพัฒนาโครงสร้างองค์กร สำนักพัฒนาระบบบริหาร สป.กษ.

๑. การแบ่งส่วนราชการภายในกรม มี ๒ แนวทาง ดังนี้

๑. การแบ่งส่วนราชการภายในกรม กรณีการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยไม่เพิ่มจำนวนกอง (rearrange)

๑.๑ หลักการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

(๑) การจัดโครงสร้างส่วนราชการระดับกอง (rearrange) โดยไม่เพิ่มจำนวนกองในภาพรวมของส่วนราชการ และจำนวนกองที่ปรากฏในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการยังคงเท่าเดิม ได้แก่ การนำกองส่วนกลางที่รับผิดชอบภารกิจหลักหรือภารกิจสนับสนุน หรือกองที่เป็นหน่วยงานของราชการบริหารส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค มายุบเลิกหรือยุบรวมกองเดิม แล้วนำมาจัดตั้งเป็นกองใหม่ในส่วนกลาง โดยไม่เป็นการเพิ่มจำนวนกองในภาพรวมของส่วนราชการ

(๒) การจัดหน่วยงานของราชการบริหารส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคใหม่ โดยไม่เพิ่มจำนวนหน่วยงาน เช่น การจัดพื้นที่จังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบใหม่ รวมถึงการย้ายสถานที่ตั้งของสำนักงานจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่งตามการจัดพื้นที่จังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบใหม่

(๓) การจัดหน่วยงานในต่างประเทศใหม่ โดยไม่เพิ่มจำนวนหน่วยงาน เช่น การย้ายสถานที่ตั้งของสำนักงานจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง หรือจากเมืองหนึ่งไปยังอีกเมืองหนึ่งภายในประเทศเดียวกัน ทั้งนี้ สำนักงานดังกล่าวต้องเป็นสำนักงานตามกฎหมาย /หรือตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๑.๒ ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม กรณีการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยไม่เพิ่มจำนวนกอง (rearrange)

การแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามหลักการมอบอำนาจ มีขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

(๑) ส่วนราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ. ร่วมกันจัดทำข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรม (กรณีมีการจัดหน่วยงานในต่างประเทศ ให้กำหนดผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศเข้าร่วมในการจัดทำข้อเสนอฯ เพิ่มเติม) โดยมีรายละเอียดคำชี้แจงประกอบการแบ่งส่วนราชการภายในกรมและสรุปความเห็น

เพื่อนำเสนอต่อคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมและคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง

(๒) คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมร่วมกันพิจารณาข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรมจนได้ข้อยุติเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการการจัดแบ่งงานภายในกอง การจัดอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง เพื่อนำข้อเสนอฯ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงเพื่อพิจารณา

(๓) ส่วนราชการถามความเห็นหน่วยงานกลาง ได้แก่ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกระทรวงการคลัง และสำนักงานงบประมาณ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง โดยให้ผู้แทนหน่วยงานกลางนำความเห็นของหน่วยงานมาในวันประชุม รวมทั้งให้นำความเห็นดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในรายงานการประชุมด้วย

(๔) คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงพิจารณาข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามที่คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมมีข้อยุติเบื้องต้น รวมถึงร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการใหม่

(๕) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงส่งข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามที่คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยประกอบด้วย หน้าที่และอำนาจของส่วนราชการตามร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการใหม่ การแบ่งส่วนงานภายใต้กอง กรอบอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง พร้อมแนบรายงานการประชุม คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงมายังสำนักงาน ก.พ.ร.

(๖) สำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ

(๗) สำนักงาน ก.พ.ร. แจ้งผลส่วนราชการทราบและดำเนินการต่อไปได้ พร้อมทั้งรายงานคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ (อ.ก.พ.ร.) เกี่ยวกับการทบทวนบทบาทภารกิจและปรับปรุงโครงสร้างของส่วนราชการ และ ก.พ.ร. เพื่อทราบต่อไป

๑.๓ การปรับปรุงการจัดทำคำชี้แจงประกอบการแบ่งส่วนราชการภายในกรม กรณีการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยไม่เพิ่มจำนวนกอง (rearrange)

(๑) สถานการณ์ (Scenario) และ/หรือแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ (Megatrend) ที่แสดงถึงเหตุผลความจำเป็นในการขอปรับปรุง โดยส่วนราชการต้องแสดงให้เห็นถึงการทบทวนภารกิจโดยภาพรวม เพื่อระบุให้เห็นถึงผลกระทบที่ทำให้เป็นที่มาของการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ และความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

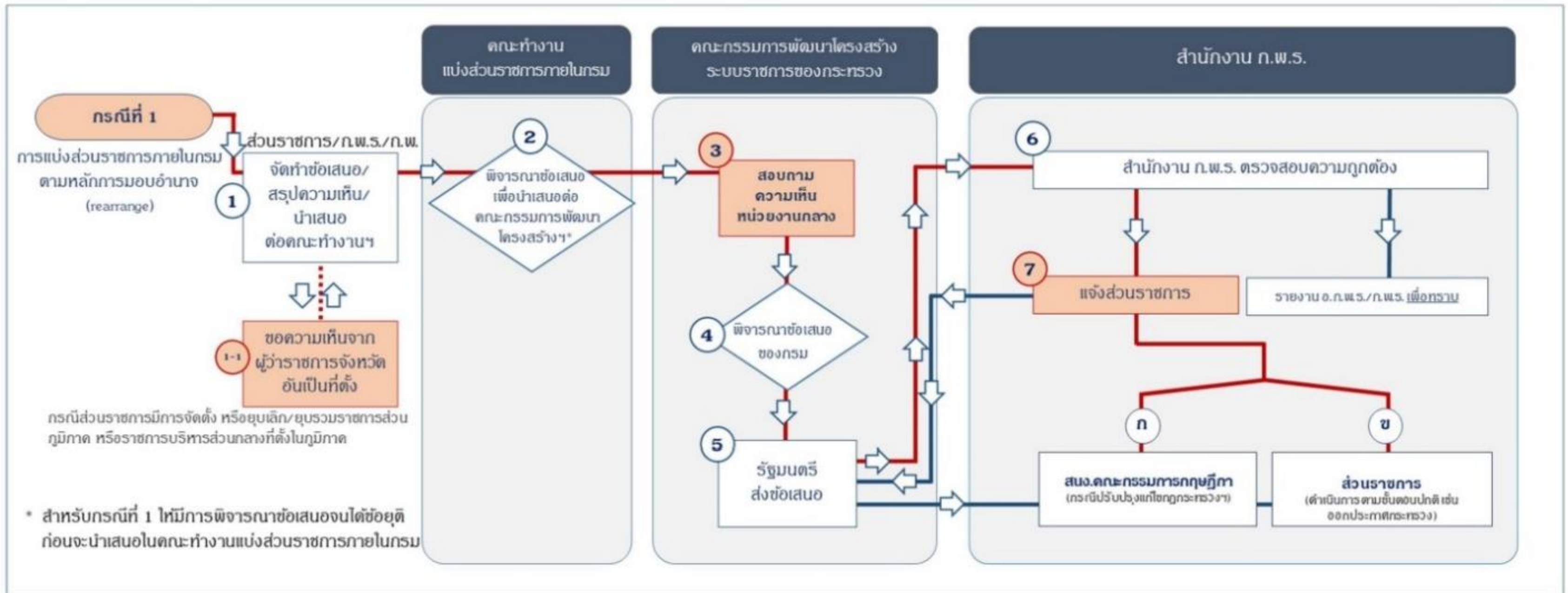
(๒) แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของบทบาทหน้าที่และภารกิจของหน่วยงานในปัจจุบัน และที่ขอปรับปรุงใหม่ว่า มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และแสดงการเปรียบเทียบการแบ่งส่วนราชการในปัจจุบัน และที่ขอปรับปรุง

(๓) แสดงให้เห็นถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ อย่างเป็นรูปธรรม (Expected Result) ประโยชน์ต่อประชาชน และประเทศชาติที่จะได้รับ รวมทั้งต้องกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Expected Outcomes) ระดับกรม และกองใหม่ เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผล จากการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ

แนวทางการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

ภาพที่ ๑ ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม กรณีการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยไม่เพิ่มจำนวนกอง (rearrange)

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

OFFICE OF THE PERMANENT SECRETARY FOR
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

๑. การแบ่งส่วนราชการภายในกรม มี ๒ แนวทาง ดังนี้

๒. การแบ่งส่วนราชการภายในกรม กรณีการเสนอจัดตั้งหน่วยงานเพิ่มเติม

๒.๑ การจัดทำข้อเสนอให้ยุบเลิกหรือยุบรวมหน่วยงานที่มีอยู่เดิมหรือถ่ายโอนภารกิจ เพื่อประกอบคำขอ กรณีการเสนอจัดตั้งหน่วยงานเพิ่มเติม

ส่วนราชการสามารถดำเนินการได้เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ข้อเสนอให้ยุบเลิกหรือยุบรวมหน่วยงานในสังกัดที่มีอยู่เดิม (One-In, X-Out) เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนทั้งในด้านการกิจและงบประมาณ

(๒) ข้อเสนอการถ่ายโอนภารกิจหลัก (core function) ให้ภาคส่วนอื่นไปดำเนินการแทนหรือข้อเสนอการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ทั้งนี้ ส่วนราชการต้องแสดงให้เห็นว่าภารกิจหลักนั้นยุบเลิกหรือลดลงด้วยวิธีการข้างต้น แล้วส่งผลให้ปริมาณงานนั้นลดลงอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งทั้งต้องแสดงให้เห็นถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการตามข้อเสนออย่างเป็นรูปธรรม (expected result) ต่อประชาชนและประเทศชาติ ทั้งนี้ ต้องกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ (expected outcomes) เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผล และจะต้องไม่เพิ่มอัตรากำลังภายในระยะเวลา ๓ ปี

(๓) ข้อเสนอยุบเลิกภารกิจหรือยุบรวมหน่วยงานของส่วนราชการอื่น (X-In,Y-Out) สำหรับภารกิจที่มี Value Chain เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงหลายส่วนราชการซึ่งไม่อาจพิจารณาเฉพาะส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่งได้

๒.๒ ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม กรณีการเสนอจัดตั้งหน่วยงานเพิ่มเติม มีขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

(๑) ส่วนราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ. ร่วมกันจัดทำข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรม (กรณีมีการจัดหน่วยงานในต่างประเทศ ให้กำหนดผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศเข้าร่วมในการจัดทำข้อเสนอฯ เพิ่มเติม) โดยมีรายละเอียดตามคำชี้แจงประกอบการแบ่งส่วนราชการภายในกรมพร้อมทั้งสรุปความเห็น เพื่อนำเสนอต่อคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมและคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง

(๒) คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมร่วมกันพิจารณาข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรม เพื่อนำข้อเสนอฯ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงเพื่อพิจารณา

(๓) ส่วนราชการถามความเห็นหน่วยงานกลาง ได้แก่ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณ เพื่อให้จัดทำความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง โดยให้ผู้แทนหน่วยงานกลางนำความเห็นของหน่วยงานมาในวันประชุม รวมทั้งให้นำความเห็นดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในรายงานการประชุมด้วย

(๔) คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงพิจารณาข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามที่คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมมีข้อยุติเบื้องต้น รวมถึงร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการใหม่

(๕) รัฐมนตรีส่งข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการ และรายละเอียดตามคำชี้แจง พร้อมแนบรายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง มายังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อนำเสนอ ก.พ.ร. พิจารณา

(๖) ก.พ.ร. พิจารณา

(๗) สำนักงาน ก.พ.ร. แจ้งผลการพิจารณา เพื่อให้ส่วนราชการดำเนินการต่อไป

๒.๓ การจัดทำคำชี้แจงประกอบการแบ่งส่วนราชการภายในกรม กรณีการเสนอจัดตั้งหน่วยงานเพิ่มเติม

ให้ส่วนราชการจัดทำคำชี้แจงเพื่อประกอบข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

(๑) การทบทวนบทบาท ภารกิจภาพรวมของส่วนราชการ

(๒) เหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้ง

(๓) ภารกิจของส่วนราชการที่จะมีการแบ่งส่วนราชการใหม่ และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่

(๔) ปริมาณงาน

(๕) แสดงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่เป็นผลจากการดำเนินงานปรับปรุงโครงสร้างและภารกิจของส่วนราชการ/ส่วนราชการระดับต่ำกว่ากว่ากรมใหม่

(๖) ค่าใช้จ่าย

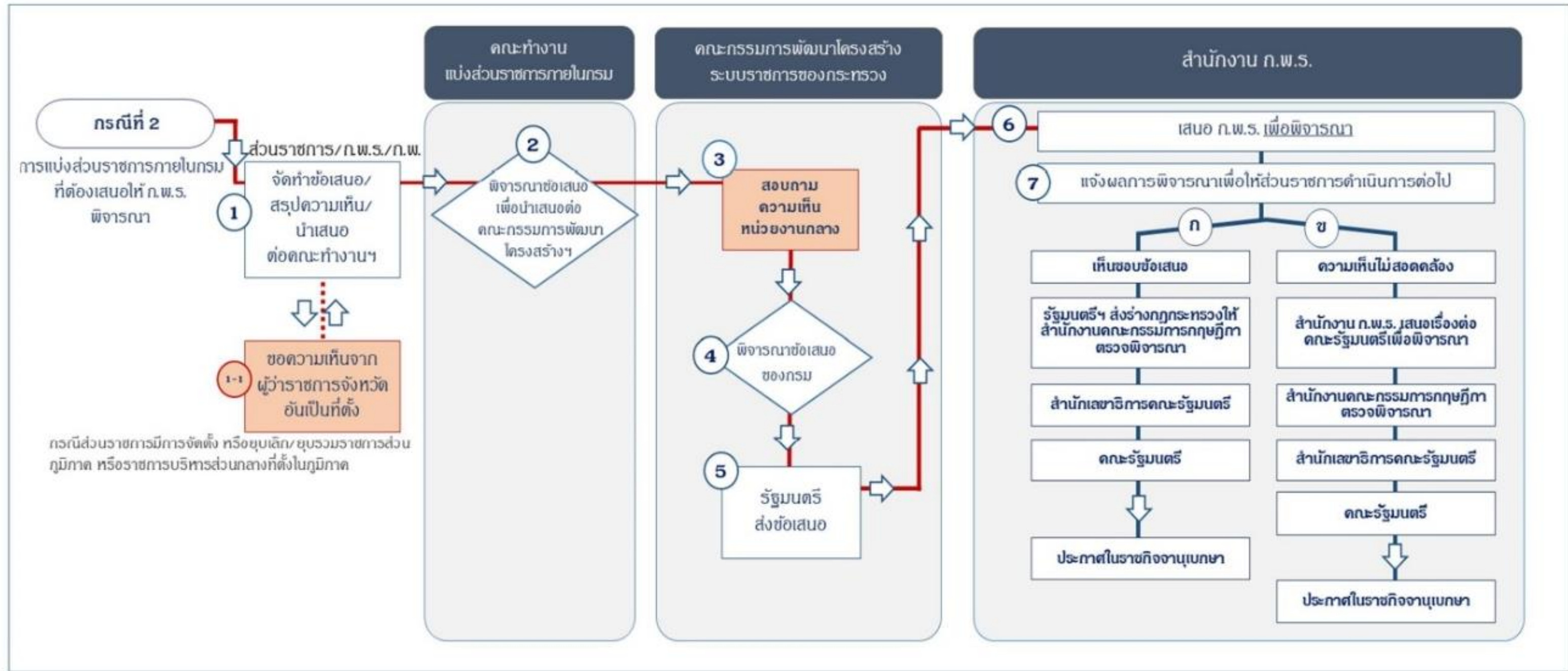
(๗) กรณีการจัดส่วนราชการในภูมิภาค (ถ้ามี)

(๘) กรณีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ในต่างประเทศ (ถ้ามี)

เอกสารแนบ : ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ

ภาพที่ ๒ ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม กรณีการเสนอจัดตั้งหน่วยงานเพิ่มเติม

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

OFFICE OF THE PERMANENT SECRETARY FOR
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

๒. การประเมินผลสัมฤทธิ์ และความคุ้มค่าหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่

ในการเสนอขอจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ ส่วนราชการจะต้องนำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการมีหน่วยงานนั้น ๆ รวมทั้งตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ภายในกรอบระยะเวลา ๑ - ๕ ปี เพื่อให้ ก.พ.ร. พิจารณา โดยสำนักงาน ก.พ.ร. จะติดตาม ประเมินผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่า เพื่อนำเสนอ ก.พ.ร. พิจารณาทบทวนความเหมาะสมของการปรับปรุงโครงสร้างของส่วนราชการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ หากผลการประเมินปรากฏว่าไม่เกิดผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่าต่อราชการ ก.พ.ร. จะเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อยุบหน่วยงานดังกล่าวต่อไปการเสนอขอจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ที่ต้องดำเนินการตามข้อ ๒.๒ หมายความว่ารวมถึงการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ทั้งกรณีการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรมโดยไม่เพิ่มจำนวนกอง (rearrange) ซึ่งมีการยุบเลิกหรือยุบรวมหน่วยงานเดิม และนำมาจัดตั้งเป็นกองขึ้นใหม่ ตามข้อ ๒.๑.๑ และกรณีการเสนอจัดตั้งหน่วยงานเพิ่มใหม่ ตามข้อ ๒.๑.๒

๓. แนวทางการเขียนร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ

การเขียนร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการภายในกรมของส่วนราชการต่าง ๆ นั้น ให้ส่วนราชการกำหนดภารกิจ หน้าที่และอำนาจของกรมเป็นหลัก และกำหนดหน้าที่และอำนาจของกองให้สอดคล้องกันโดยระบุเท่าที่จำเป็นไม่ลงในรายละเอียด และกำหนดให้กองต่าง ๆ มีภารกิจหรือหน้าที่ตามที่อธิบดีมอบหมายหรือสั่งการเพื่อให้มีความยืดหยุ่นและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ เรื่อง การปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในกรม